

Verantwoorde sojateelt

Algemeen

[Durkje Hietkamp]

De Nederlandse industrie heeft de allereerste soja gekocht die is geteeld volgens de principes van de Ronde Tafel voor Verantwoorde Soja (RTRS). “Deze aankoop van 85.000 ton geeft een belangrijk signaal aan de rest van de wereld om ook verantwoorde soja te kopen”, aldus Richard Holland, campagneleider voor het WNF.

RTRS-directeur Agustin Mascotena overhandigt het certificaat en een zak met RTRS-gecertificeerd sojameel aan Hugo Byrnes.

De partijen die de doorbraak van de eerste RTRS-soja mogelijk hebben gemaakt, kwamen onlangs op de historische locatie in de Maassilo te Rotterdam bijeen om de aankoop van de eerste 85.000 ton te vieren. De gecertificeerde soja is afkomstig van de Braziliaanse producent Grupo André Maggi. De eerste sojavel-

den van de producent zijn in mei gecertificeerd. “Het is een lange weg geweest met jaren van voorbereiding. Ik garandeer dat het certificatieproces niet makkelijk is, maar het belangrijkste is dat het ons is gelukt”, zegt Juliana de Lavos Lopes van Grupo André Maggi trots.

Initiatief

De Nederlandse bedrijven die de RTRS-gecertificeerde soja hebben gekocht, zijn verenigd in het Initiatief Duurzame Soja (IDS). Daarin zitten onder meer Nevedi, Ahold, FrieslandCampina, Vion, Gebr. Van Beek Group en 2Sisters Storteboom. Zij hebben de 85.000 ton afgenomen via een handelssysteem dat werkt met certificaten, waardoor producenten rechtstreeks worden beloond voor hun inspanningen om aan de RTRS-criteria te voldoen. In Nederland wordt in 2011 minimaal 250.000 ton sojameel geïmporteerd op initiatief van de Stichting IDS, waarvan een substantieel deel – 85.000 ton – is gecertificeerd volgens de huidige RTRS-standaard. Het resterende deel benadert de RTRS-standaard.

De ambitie van de IDS is om in 2015 in Nederland alleen nog soja te gebruiken volgens de standaard. “De aankoop via certificaten door IDS is een belangrijke stap in het verduurzamen van de internationale sojaketen”, aldus Agustin Mascotena, directeur van de RTRS.

Welvaartsgroei

Vorig jaar werd wereldwijd ruim 200 miljoen ton sojabonen geproduceerd. Daarmee is soja een van de belangrijkste landbouwproducten ter wereld. Door de mondiale bevolkings- en welvaartsgroei en de stijgende vleesconsumptie blijft de vraag naar soja voor diervoeder sterk toenemen. “Als het zo doorgaat, dan is er door de toenemende consumptie in 2050 vier keer onze planeet nodig”, aldus Jan Nicolai, programma-directeur soja. Grootschalige sojateelt kan echter negatieve gevolgen hebben, zoals aantasting van waardevolle natuur in met name Zuid-Amerika, schending van landrechten van de lokale bevolking en overma-

Het aankoop certificaat van de 85.000 ton verantwoord geteelde soja.

Itamar Locks, CEO Agro Divisie van de Grupo
André Maggi, zet zijn handtekening.

Kanttekening RTRS-soja

Milieubeschermers noemen RTRS-soja consumentenbedrog. Volgens hen is het nieuwe RTRS-certificaat als 'greenwash' te beschouwen. "Het is onverantwoord om RTRS-soja duurzaam te noemen", meent Klaas Breunissen van Milieudefensie. Volgens hem schiet de RTRS-standaard ernstig tekort. Zo wordt bij de productie ontbossing niet expliciet uitgesloten en wordt het milieu vervuild door het gebruik van glyfosaat. "Duurzame landbouw is alleen te bereiken door kringlopen te sluiten en door Zuid-Amerikaanse soja te vervangen door in Europa diervoeder diervoedergewassen", vindt Breunissen. Nevedi-voorzitter Ad Hectors is kritisch over de motivatie van de actievoerders. "De ontbossing in Zuid-Amerika is terecht een actueel thema. Maar als het gaat om de sojateelt is met de keuze voor duurzame grondstoffen een belangrijke stap in de goede richting gezet." Volgens Hectors ontbreekt het aan voorstellen tot oplossing. "Soja-eiwit is cruciaal voor de productie van kwalitatief hoogwaardig diervoer. Goede, rendabele alternatieven om de 1,8 miljoen ton sojaproduct te vervangen en de Nederlandse diervoederindustrie van eiwitrijk veevoeder te voorzien, zijn er niet." Soja is relatief goedkoop en eiwitrijk. Stappen om de import van soja te vervangen door lokale eiwitbronnen, zijn moeilijker te nemen. Wel meent de Nevedi-voorzitter dat op andere wijze winst is te boeken: door het verwerkingsverbod van diermeel op te heffen. "Diermeel is een uitstekende eiwitbron", zegt Hectors. Soja blijkt financieel geen geschikt gewas voor het Nederlandse klimaat. Hectors verwacht echter dat de sojateelt binnen tien jaar opgang in Nederland gaat maken. "Soja komt hier warmte en groeidaan tekort. Door ontwikkeling en selectie van nieuwe rassen zou dit gewas in de toekomst wellicht ook onder Nederlandse omstandigheden kunnen worden geteeld. Maar zover is het nog niet. Kiezen voor duurzame grondstoffen is dan een eerste stap in de goede richting."

Eerste certificering doorbraak voor sojaketen

dringend noodzakelijk

tig gebruik van bestrijdingsmiddelen. "De noodzaak voor een meer verantwoorde teelt is dringend", licht Richard Holland, campagneleider van het Wereld Natuur Fonds (WNF) toe. "Gebieden als de Amazone en de Cerrado, de Braziliaanse savanne, worden in rap tempo omgezet in landbouwgronden. Dit leidt tot het uitsterven van plant- en diersoorten, aantasting van de waterhuishouding en uitstoot van broeikasgassen." Bedrijven in de sojaketen, maatschappelijke organisaties en investeerders hebben daarom de afgelopen jaren gezamenlijk criteria opgesteld voor een verantwoorde sojaproductie. "Zuid-Amerikaanse producenten en handelaren en Europese handelaren, verwerkers, NGO's en retailers hebben in het proces nauw samengewerkt", onderstreept Mascotena. "Verantwoorde soja is realiteit, nu hebben we meer nodig, en meer boeren."

Kleinschalig

In Zuid-Amerika, China en India kan de RTRS ook een belangrijke rol vervullen

in de verduurzaming van de sojaproductie van kleinschalige boeren, stelt Nico Roozen, directeur van Solidaridad. "In samenwerking met de RTRS en bedrijven heeft Solidaridad een programma opgezet om kleinschalige sojaproductanten te ondersteunen bij slim en duurzaam landgebruik en het werken volgens de RTRS-standaard." Volgens Roozen zijn veel boeren bereid verantwoord te produceren zolang de markt erom vraagt. Ashis Mondal, directeur Actie voor Sociale Voortgang, NGO voor veiligheid voor levensonderhoud en steun voor landbouw in India: "In India wordt soja verbouwd door kleine boeren met minder dan een hectare. Het telen van gecertificeerde soja betekent dat boeren onderricht worden in goede landbouwpraktijken en gewen worden op efficiëntieverbeteringen. Het geldt overigens niet alleen voor de productie van soja, maar ook voor de teelt van duurzame andere gewassen." Bij de kleine telers in India zorgden begeleiding en het toepassen

van goede landbouwpraktijken voor een rendementsverhoging. "Bovendien helpt het om de boeren te organiseren en dat is nodig om toegang te krijgen tot de markt. Kennis heeft veel waarde."

Koploper

Het aanbod RTRS-gecertificeerde soja zal de komende jaren blijven toenemen. De RTRS verwacht snel meer certificeringen van sojaproductanten. Eind 2011 bedraagt de productiecapaciteit van gecertificeerde boeren naar verwachting al ongeveer 500.000 ton. De Nederlandse industrie heeft de ambitie om internationaal koploper te worden in het gebruik van verantwoorde, RTRS-gecertificeerde soja. "Nu de eerste RTRS-gecertificeerde soja na jarenlange voorbereiding op de markt is, is de industrie aan zet om deze soja af te nemen en RTRS wereldwijd tot de standaard te maken. Als doorvoerhaven voor Europa kan Nederland een sleutelrol spelen. Daarin hebben we een eerste stap gezet", aldus Nicolai. ■